

POLITECHNIKA KRAKOWSKA IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2013/2014

Wydział Mechaniczny

Kierunek studiów: Zarządzanie i Inżynieria Produkcji

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: niestacjonarne

Kod kierunku: Z

Stopień studiów: II

Specjalności: Zarządzanie jakością, Zarządzanie mediami elektronicznymi, Zarządzanie produkcją, Zarządzanie przedsiębiorstwem

1 INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

NAZWA PRZEDMIOTU	Symulacja i prognozowanie
NAZWA PRZEDMIOTU W JĘZYKU ANGIELSKIM	Forecasting and simulation
KOD PRZEDMIOTU	Z710
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty podstawowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	4.00
SEMESTRY	1

2 RODZAJ ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁAD	ĆWICZENIA	LABORATORIUM	LABORATORIUM KOMPUTERO- WE	PROJEKT	SEMINARIUM
1	18	0	0	18	0	0

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel 1 Zapoznanie studentów z podstawowymi metodami prognozowania

Cel 2 Zapoznanie studentów z podstawami metodyki badań doświadczalnych

Cel 3 Zapoznanie z problematyką modelowania systemów

Cel 4 Nabycie umiejętności budowy modeli systemów dynamicznych

Cel 5 Nabycie umiejętności analizy i prognozowania zachowania się systemów

4 WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1 Posiadanie podstawowej wiedzy z zakresu matematyki i informatyki (na poziomie studiów I-go stopnia).

2 Umiejętność podstawowej obsługi jednej z wybranych aplikacji typu arkusz kalkulacyjny.

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

EK1 Wiedza Student potrafi zdefiniować pojęcie i omówić funkcje prognozowania

EK2 Wiedza Student potrafi wymienić i scharakteryzować metody prognozowania

EK3 Wiedza Student zna podstawy planowania badań doświadczalnych

EK4 Umiejętności Student potrafi wybrać i uzasadnić wybór odpowiedniej metody prognozowania dla postawionego zadania prognostycznego

EK5 Umiejętności Potrafi ustalić wielkości charakteryzujące obiekt badań doświadczalnych

EK6 Kompetencje społeczne Student, który zaliczy przedmiot potrafi rozwiązać w zespole podstawowe zagadnienie prognozowania krótkookresowego

EK7 Wiedza Potrafi zidentyfikować obiekty systemu oraz relacje między obiektami. Rozróżnia typy systemów

EK8 Wiedza Rozpoznaje przyczyny dynamiki systemów. Rozpoznaje mechanizmy funkcjonowania systemów, sprzężenia zwrotne, opóźnienia, wzmocnienia

EK9 Umiejętności Potrafi analizować strukturę systemów rzeczywistych, opracować modele różnego rodzaju systemów, przeprowadzać analizę zachowania systemu w reakcji na wymuszenia, prognozować zachowanie systemu w przyszłości, interpretować wyniki symulacji

EK10 Kompetencje społeczne Rozumie pojęcia system i synergia. Potrafi pracować w grupie i stosować mechanizmy symulacji systemów dla osiągnięcia optymalnych wyników grupy

6 TREŚCI PROGRAMOWE

LABORATORIUM KOMPUTEROWE		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
K1	Podstawy i metody analizy danych doświadczalnych.	1
K2	Prognozowania na podstawie szeregów czasowych (prognozowanie szeregów ze stałym poziomem, tendencją rozwojową, tendencja rozwojową i wahaniami sezonowymi), porównanie wybranych metod prognozowania.	2
K3	Wyjaśnienie pojęcia i analiza podstawowych parametrów rozkładu zmiennej losowej.	1
K4	Regresja liniowa, wieloraka i nieliniowa.	2

LABORATORIUM KOMPUTEROWE		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
K5	Wybrane elementy planowania i analizy wyników badań doświadczalnych.	3
K6	Źródło (dostępność) programu symulacyjnego, instalacja, interfejs użytkownika, rodzaje zmiennych, jednostki, definiowanie synonimów jednostek, budowa modeli prostych systemów, definiowanie atrybutów obiektów, relacji między obiektami, relacje w funkcji czasu oraz innych parametrów	2
K7	Wzmocnienia sygnałów, typy i rola opóźnień w systemie, generowanie wymuszeń losowych ciągłych i dyskretnych, sprzężenia zwrotne. Symulacja w czasie rzeczywistym (synthesim).	1
K8	Stabilizacja systemów, model: drapieźnik-ofiara.	1
K9	Model rozwoju rynku.	1
K10	Model systemu produkcyjnego.	2
K11	Termin rezerwowy/Zaliczenia	2

WYKŁAD		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	Wprowadzenie. Definicja, funkcje, klasyfikacja, reguły i metody prognozowania. Jakość prognoz.	1
W2	Prognozowanie na podstawie szeregów czasowych.	1.5
W3	Charakterystyka metod prognozowania przyczynowo skutkowego.	1
W4	Regresja liniowa i nieliniowa.	1
W5	Podstawy planowania doświadczeń.	1.5
W6	Heurystyczne metody prognozowania.	1.5
W7	Zastosowanie metod sztucznej inteligencji w prognozowaniu.	1.5
W8	Wprowadzenie w problematykę modelowania i symulacji. Wady i zalety symulacji komputerowych. Pojęcia podstawowe: obiekty (atrybuty, relacje), model, system, struktura systemu. Podział systemów. Procesy ciągłe i dyskretnie (definicje, cechy, oprogramowanie).	2
W9	Wprowadzenie do teorii systemów, ogólna teoria systemów, modele myślowe.	1
W10	Dynamika systemów, wzmocnienia sygnałów, opóźnienia, modyfikacje oddziaływań, pętle przyczynowości, sprzężenia zwrotne. Rola czasu w dynamice systemów. Myślenie systemowe, modele dynamiki systemów wg J. Forrestera. Modelowanie sytuacji decyzyjnych.	2

WYKŁAD		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W11	Przykłady i analiza typowych systemów (wzrost wykładniczy, poszukiwanie celu, fluktuacje). Prawdopodobieństwo zdarzeń i jego wpływ na prognozowanie zachowania systemu.	2
W12	Przykłady systemów technicznych, ekonomicznych, społecznych. Budowa modelu wybranego systemu, aplikacja programowa, analiza funkcjonowania, analiza i korekta błędów, badanie poziomu istotności parametrów, modyfikacje modelu i quasi-optimalizacja.	2

7 NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1 Wykłady

N2 Ćwiczenia projektowe

N3 Praca w grupach

N4 Prezentacje multimedialne

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	0
Konsultacje przedmiotowe	4
Egzaminy i zaliczenia w sesji	5
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	35
Opracowanie wyników	20
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	10
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	74
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4.00

9 SPOSOBY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1 Kolokwium

F2 Projekt indywidualny

F3 Projekt zespołowy

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1 Średnia ważona ocen formujących

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU

W1 Zaliczony każdy blok tematyczny.

W2 Uzyskanie ocen pozytywnych dla każdego efektu kształcenia.

W3 Ocena końcowa ustalana jest jako średnia ważona ocen formujących.

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	Student potrafi zdefiniować pojęcie prognozowania oraz wymienić jego funkcję.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	Student potrafi wymienić i przedstawić przykłady zastosowania metod prognozowania , potrafi zdefiniować pojęcie korelacji i regresji.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 2.0	-

NA OCENĘ 3.0	Student potrafi wymienić etapy realizacji badań doświadczalnych oraz rodzaje czynników wpływających na obiekt badań.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 4	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	j.w.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 5	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	j.w.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 6	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	j.w.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 7	
NA OCENĘ 2.0	-

NA OCENĘ 3.0	Dla wybranego systemu, student potrafi zidentyfikować obiekty oraz relacje między obiektami, potrafi zbudować model systemu, zasymulować jego funkcjonowanie, wyciągnąć właściwe wnioski.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 8	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	Potrafi analizować strukturę systemów rzeczywistych, opracować modele różnego rodzaju systemów, przeprowadzać analizę zachowania systemu w reakcji na wymuszenia, prognozować zachowanie systemu w przyszłości, interpretować wyniki symulacji. Dokonuje analizy funkcjonowania, wyciąga prawidłowe wnioski.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 9	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	Potrafi analizować strukturę systemów rzeczywistych, opracować modele różnego rodzaju systemów, przeprowadzać analizę zachowania systemu w reakcji na wymuszenia, prognozować zachowanie systemu w przyszłości, interpretować wyniki symulacji. Dokonuje analizy funkcjonowania, wyciąga prawidłowe wnioski.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-
NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-
EFEKT KSZTAŁCENIA 10	
NA OCENĘ 2.0	-
NA OCENĘ 3.0	Potrafi dokonać symulacji wybranego systemu, we współpracy z innymi osobami.
NA OCENĘ 3.5	-
NA OCENĘ 4.0	-

NA OCENĘ 4.5	-
NA OCENĘ 5.0	-

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKT KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO SZCZEGÓLOWYCH EFEKTÓW ZDEFINIOWANYCH DLA PROGRAMU	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	K2_W09, K2_W15	Cel 1	K1	N1 N2	F1 F2 P1
EK2	K2_W09, K2_W15	Cel 1	K2 K3 K4 K6	N1 N2	F1 F2 P1
EK3	K2_W09, K2_W15	Cel 2	K4 K5	N1 N2	F1 F2 P1
EK4	K2_U07, K2_U18, K2_U20, K2_U21	Cel 1	K2 K3 K4 K6	N1 N2	F1 F2 P1
EK5	K2_U07, K2_U18, K2_U20, K2_U21	Cel 2	K5	N1 N2	F1 F2 P1
EK6	K2_W02, K2_U18, K2_U20, K2_U21	Cel 3 Cel 4	K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7	N2	F2 P1
EK7	K2_W02, K2_U07	Cel 3 Cel 4	K8 K9	N1 N2 N3 N4	F2
EK8	K2_W09, K2_U07, K2_U08	Cel 3 Cel 4 Cel 5	K9 K10 K11	N1 N2 N3 N4	F1 F2 F3
EK9	K2_W10, K2_W15, K2_U12, K2_U18, K2_U20, K2_U21	Cel 3 Cel 4 Cel 5	K10 K11 W12	N1 N2 N3	F1 F2 F3

EFEKT KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO SZCZEGÓLOWYCH EFEKTÓW ZDEFINIOWANYCH DLA PROGRAMU	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK10	K2_U24	Cel 3 Cel 4 Cel 5	K11 W12	N1 N2 N3	F3 P1

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

- [1] Cieślak M. (red.) — *Prognozowanie gospodarcze. Metody i zastosowania.*, Warszawa, 2008, PWN
- [2] Korzyński M. — *Metodyka eksperymentu*, Warszawa, 2006, WNT
- [3] Rutkowski L. — *Metody i techniki sztucznej inteligencji*, Warszawa, 2005, PWN
- [4] Krupa K. — *Modelowanie, symulacja i prognozowanie. Systemy ciągłe.*, Warszawa, 2008, WNT
- [5] Ludwig von Bertalanffy — *Ogólna teoria systemów. Podstawy, rozwój, zastosowania.*, Warszawa, 1984, PWN
- [6] Senge P. — *Piąta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się.*, Kraków, 2006, Oficyna Ekonomiczna - Wolters Kluwer
- [7] Łukaszewicz R. — *Dynamika systemów zarządzania*, Warszawa, 1975, PWN

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- [1] Tadeusiewicz R. — *Sieci neuronowe*, Warszawa, 1993, Akademick Oficyna Wydawnicza
- [2] Górecka R. — *Teoria i technika eksperymentu*, Kraków, 1995, Wydawnictwo PK
- [3] Dittmann P. — *Prognozowanie w przedsiębiorstwie. Metody i ich zastosowanie.*, Kraków, 2004, Oficyna Ekonomiczna
- [4] Kasperska E. — *Dynamika Systemowa. Symulacja i optymalizacja*, Gliwice, 2005, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej
- [5] Senge P.; Kleiner A.; Roberts Ch.; Ross R.B.; Smith B.J. — *Piąta dyscyplina. Materiały dla praktyka.*, Kraków, 2002, Oficyna Ekonomiczna

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr inż. Krzysztof, Marian Krupa (kontakt: krupa@mech.pk.edu.pl)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

- 1 dr inż. Krzysztof, Marian Krupa (kontakt: krupa@mech.pk.edu.pl)
- 2 dr inż. Sebastian Skoczypiec (kontakt: skoczypiec@m6.mech.pk.edu.pl)
- 3 dr inż. Piotr Lipiec (kontakt: lipiec@m6.mech.pk.edu.pl)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejsowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....
.....
.....